

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5682/2020
25.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље – противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Борислав Борозан, адвокат из ..., против тужене – противтужиље Републике Србије – Министарства одбране – Војнограђевински центар „Београд“, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужене - противтужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4673/17 од 03.09.2019. године, у седници већа одржаној дана 25.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене – противтужиље, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4673/17 од 03.09.2019. године у преиначавајућем делу изреке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 32929/16 од 28.04.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се утврди да тужиља – противтужена има право становања – право закупа на неодређено време на једнособном стану број ... у ... стамбене зграде у улици ... број ... у ..., површине 36 м², на кп.бр. .../..., ЛН бр. ... КО ..., те да има прво да настави да користи исти стан са сином ББ као чланом породичног домаћинства, што је тужена – противтужиља дужна да призна и трпи, као неоснован. Ставом другим изреке, усвојен је противтужбени захтев, па је обавезана

тужиља – противтужена да се са свим лицима и стварима исели из стана број ..., у улици ... број ... у ..., површине 36 м² и тако испражњен од лица и ствари стан преда у државину туженој – противтужиљи у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке, обавезана је тужилја – противтужена да туженој – противтужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 25.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4673/17 од 03.09.2019. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П 32929/16 од 28.04.2017. године у ставу првом изреке и у том делу одбијена жалба тужилје – противтужене као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена је наведена пресуда у ставу другом изреке, тако што је одбијен противтужбени захтев тужене – противтужилје којим је тражено да се обавезе тужилја – противтужена да се са свим лицима и стварима исели из напред наведеног стана и тако испражњен од лица и ствари стан преда у државину туженој – противтужиљи. Ставом трећим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 32929/16 од 28.04.2017. године тако да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде у преиначавајућем делу изреке, тужена – противтужилја је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилја – противтужена је поднела одговор на ревизију, у коме је оспорила основаност ревизијских навода.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. и 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11...87/18), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужене – противтужилје није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. На друге битне повреде одредаба парничног поступка није конкретно и образложено указано.

Према утврђеном чињеничном стању, на молбу Матице исељеника Србије од 13.08.1991. године да се помогне избеглом лицу ВВ из ..., Скупштина станара зграде у улици ... број ... у ... је омогућила усељење и коришћење заједничких просторија на равном крову стамбене зграде наведеном лицу са породицом, уз услов да сноси трошкове уређења простора и изврше адаптацију плоче која је попуцала средином просторије за становање и дана 02.02.1998. године донела је одлуку да је сагласна да се предметни стан додели породици ..., уз напомену да су се станари зграде појединачно изјашњавали уз потпис и да је већина станара дала сагласност. Тужилја – противтужена је у наведеном стану становала са супругом ВВ и сином од 1991. године, а од смрти супруга 08.02.1995. године наставила је да користи стан са сином ББ. Решењем Другог општинског суда у Београду Дн 14345/96 од 29.01.1997. године дозвољена је укњижба друштвене својине са правом коришћења у корист Државе СРЈ – Савезног министарства одбране на једнособном стану број ... у

стамбеној згради за колективно становање са улазом, кућни број ... у улици ... број ..., површине 36 м2 у поткровљу на кп. бр. .../... КО ..., уписан у ЛН бр. ... КО

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је противтужбени захтев тужене – противтужиље основан, с обзиром да је тужена – противтужиља власник спорног стана, а тужиља – противтужена у том стану живи без правног основа због чега је у обавези да се исели из стана и стан преда у посед власнику, са позивом на одредбе члана 5. Закона о становању („Службени гласник Републике Србије“ број 50/92 од 25.07.1992. године) и члана 37. став 1. и 2. Закона о основама својинскоправних односа.

Одлучујући о жалби тужиље – противтужене у односу на противтужбени захтев, другостепени суд је закључио да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, због чега је првостепену пресуду преиначио у ставу другом изреке применом члана 394. тачка 4. ЗПП и одбио противтужбени захтев тужене – противтужиље, као неоснован. Другостепени суд је заузео правни став да је тужиља – противтужена са члановима свог домаћинства непрекидно становала у спорном стану од 1991. године на којој адреси је и пријављена, а тужена – противтужиља постала је власник истог 1997. године од када се пасивно држала све до подношења тужбе 2010. године, да тужиља нема решено стамбено питање на други начин, а предметни стан јој је једини дом, па би усвајањем противтужбеног захтева за иселење тужиље – противтужене са породицом из спорног стана представљало повреду њихових права на дом из члана 8. став 1. и 2. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода.

По оцени Врховног касационог суда другостепени суд је правилно применио материјално право када је утврдио да нису испуњени услови за иселење тужиље – противтужене у смислу члана 37. Закона о основама својинскоправних односа, а имајући у виду одредбу члана 8. став 1. и 2. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (у даљем тексту Конвенција) која између осталог регулише и право на поштовање дома.

У овом случају супротстављена су два интереса, један је интерес тужене – противтужиље која настоји да оствари и заштити своје право власништва у смислу одредбе члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. Протокола 1. уз Конвенцију, а други је интерес тужиље – противтужене да у предметном стану који сматра својим домом настави да живи.

Тужиљи – противтуженој и њеној породици усељење и коришћење предметног стана омогућила је Скупштина станара зграде уз услов да носе трошкове адаптације попуцале плоче средином просторија и уређењем простора, што су исти својим средствима и учинили, а дана 02.02.1998. године Скупштина станара је донела одлуку да је сагласна да се предметни стан додели породици Из наведеног произлази да тужиља – противтужена са члановима своје породице јесте савесни држалац иако није законити држалац предметног стана, који сматра својим домом и у коме станује са члановима своје

породице непрекидно од 1991. године и немају решено стамбено питање ни на један други начин.

Због наведеног правилно је становиште другостепеног суда о претежнијем интересу тужиле – противтужене да остане у поменутом стану, од интереса државе да јој се стан, чији је власник, преда у посед. У том контексту правилно се другостепени суд позвао на одредбу члана 8. Конвенције, јер се она најпре примењује у односима између државе са једне стране и појединца, који је социјално угрожен и на други начин није решио своју стамбену потребу, са друге стране, што је управо овде случај. Дакле примењујући одредбу члана 8. Конвенције, а сагласно одредби члана 16. став 2. Устава Републике Србије, правилно је другостепени суд закључио да тужиле – противтужена има право на дом, те правећи равнотежу између права тужиле – противтужене на дом и права тужене – противтужиле Републике Србије на предају у посед стана чији је власник, другостепени суд оправдано уводи социјални критеријум по коме се тужиле – противтужена и уселила у непокретност према одобрењу Скупштине станара зграде, имајући у виду да нема решено стамбено питање ни на један други начин.

Осим наведеног и одредба члана 8. Закона о основама својинскоправних односа, у глави посвећеној основним начелима, прописује да се право својине може одузети или ограничити у складу са Уставом и Законом. Како је поменута Конвенција ратификацијом у Скупштини постала састави део правног поретка Републике Србије са снагом закона, која се непосредно примењује, то би у смислу цитираних прописа обавезивање тужиле – противтужене да се исели из спорног стана представљало недопуштено мешање државе у право тужене на поштовање њеног дома и да је ограничење својинског права Републике Србије у конкретном случају оправдано, чиме се не нарушава осетљива равнотежа између права тужиле – противтужене на дом и права својине тужене – противтужиле.

Наиме, тачно је да одредба члана 8. став 2. Конвенције прописује право јавне власти, односно државе, да се меша у вршење права на поштовање дома, али то мешање мора бити законито, усмерено на остварење легитимног циља и неопходно у демократском друштву, који критеријуми морају бити кумулативно испуњени. Дакле све и да је мешање државе у складу са законом, оно у предметном случају није усмерено ради остварења легитимног циља, јер државином тужиле – противтужене на спорном стану, нису угрожени интереси националне и јавне безбедности државе, економска добробит земље, нити је иселење исте неопходно ради спречавања нереда или криминала, заштите морала или здравља, права и слобода других лица. Осим тога, потребно је да иселење тужиле – противтужене буде неопходно у демократском друштву, што је најсложенији критеријум који захтева одмеравање интереса тужиле – противтужене да заштити свој дом и интереса тужене – противтужиле да оствари свој легитимни циљ. Испитујући услове из одредбе члана 8. став 2. Конвенције, на основу свега изнетог, правилан је закључак другостепеног суда да у конкретном случају претеже интерес тужиле – противтужене да остане у спорном стану у односу на интерес државе да стан чији је власник врати у посед, те да самим тим нису испуњени услови за примену одредбе члана 37. Закона о основама својинскоправних односа.

Са изнетих разлога неосновани су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права од стране другостепеног суда због чега је ревизија тужене – противтужиље одбијена као неоснована па је одлучено као у изреци пресуде, применом члана 414. став 1. Закона парничном поступку.

**Председник већа-судија,
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић